

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

_____ О.Л. Фещенко

“ ___ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,
банківської і страхової справи

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ»

Статус дисципліни основна

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація: «Міжнародна економіка та фінанси»

Форма навчання денна Курс 3

Семестр восьмий

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин: 5/150 за навчальним планом (від січень 2019р.):

- лекції(Л) 40
- семінарські (С) 34
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 76

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни «Фінанси», підготовленої професором Братусь Г.А. та затвердженої на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 11 від 23.04.2019 р.).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: професор МКА Братусь Г.А.

Київ МАУП

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи базових знань з теорії фінансових відносин суб'єктів господарювання і вмінь використовувати ці знання в практичних цілях при вивченні, дослідженні і визначенні закономірностей тенденцій розвитку фінансового механізму, надання відомостей про фінанси підприємств, їх ролі у фінансовій системі держави та функціонуванні народного господарства; закладення основ для розуміння фінансових відносин у суспільстві; ознайомлення з методологією та методикою дослідження функціонування перерозподільних відносин, особливостями розрахунку узагальнюючих фінансових показників..

Завдання дисципліни:

- вивчення сутності та функцій фінансів підприємств;
- розуміння принципів та методів організації фінансів підприємств;
- вивчення складу, структури фінансових ресурсів та джерел їх формування;
- набуття знань щодо основ організації фінансування оборотних активів та фінансового забезпечення відтворення матеріальних необоротних активів;
- формування знань про оподаткування підприємств та оволодіння практикою розрахунку податкових платежів;
- набуття студентами практичних вмінь оцінювати фінансовий стан підприємства;
- оволодіння методами фінансового планування;
- розуміння основ здійснення санації підприємств.

Предмет дисципліни «Фінанси підприємства» є економічні, організаційні та правові аспекти фінансової діяльності суб'єктів господарювання..

Статус дисципліни – основна.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі. Засвоєння дисципліни базується на знаннях студентів, набутих при вивченні таких дисциплін як «Основи економічної теорії», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінанси» тощо. Вивчення дисципліни створює базу для розуміння таких дисциплін як «Фінансовий менеджмент» «Фінансовий ринок», «Міжнародні фінанси» тощо.

Компетентності та програмні результати навчання

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- сутність та концепції фінансів підприємств;
- характеристика інструментів, методів та принципів фінансової роботи на рівні підприємства;
- шляхи регулювання фінансових відносин.
- зміст фінансової роботи та завдання фінансових підрозділів на підприємстві;
- основні форми грошових розрахунків підприємства;
- джерела грошових надходжень підприємства, формування та розподіл прибутку;
- основи організації та способи раціонального використання обігових коштів;;
- фінансове забезпечення відтворення основних фондів;
- базові методи фінансового аналізу та фінансового планування;
- способи фінансової реструктуризації та запобігання банкрутства підприємства.

Передумови для вивчення дисципліни

В процесі оздоровлення народного господарства, виходу держави з економічної кризи слід створити правові і нормативні основи нової господарської системи, забезпечити нормальне функціонування економіки, оздоровлення фінансів, скорочення бюджетного дефіциту, підтримку підприємництва та малого бізнесу. Виконання цих завдань нерозривно пов'язане з перебудовою фінансової системи, проведенням єдиної податкової політики,

змінами в бюджетній системі тощо. Економічна політика держави, ринкове регулювання всіх сфер економічного життя суспільства відбувається при активній участі важливої економічної категорії – фінансів суб'єктів господарювання.

III. Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен уміти:

- самостійно визначити реально можливі джерела формування фінансових ресурсів (капіталу) підприємства, оцінювати зміну складу, структури фінансових ресурсів та ефективності їх використання;
- обґрунтовувати переваги й недоліки кожної з форм організації безготівкових розрахунків та застосовувати їх для організації грошового обороту на підприємстві;
- виконувати розрахунки чистих грошових надходжень, доходів, витрат, фінансових результатів підприємства та здійснювати оцінку абсолютних і відносних показників фінансових результатів;
- розраховувати суми податкових платежів та інших обов'язкових платежів неподаткового характеру, визначати вплив цих платежів на результати господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- самостійно визначати потребу підприємства в оборотному капіталі та джерела забезпечення такої потреби;
- організовувати забезпечення підприємства кредитними ресурсами та здійснювати розрахунки щодо обслуговування й погашення кредитів;
- формувати амортизаційну політику підприємства та організовувати фінансове забезпечення відтворення основних фондів;
- самостійно виконувати розрахунки необхідних показників та робити висновки щодо оцінювання фінансового стану підприємств, його кредитоспроможності та ділової активності;
- організовувати фінансове планування на підприємстві та виконувати планові розрахунки;
- обґрунтовувати заходи фінансової санації підприємства.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на екзамені (заліку).

Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему треступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Може передбачатися оцінювання за співвідношенням 85:15. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 15 балів (1-5 за відповідь на кожне з трьох питань екзаменаційного білету) або тестові чи інші залікові завдання.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче в табл.2.

V. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль є невід’ємною складовою навчання з дисципліни «Фінанси» проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні страхуванням згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання.

Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмій механізмів страхування. Вона характеризується зв’язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю.

Цілі та зміст різних видів контролю мають відповідати цілям, завданням та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлюється обраним видом контролю і повинен бути зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвідносити з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні страхуванням.

Таблиця 2

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

Бали за модуль	Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2						РАЗОМ (мінімум)	РАЗОМ (максимум)	ЕКЗАМЕН	УСЬОГО	
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11					
ПК		5			5		5			5		5	15			
РТ				5		5			5			5	15			
МК		5		5				5		5		5	20			
М					5						5	5	10			
ІР		5								5		10	10			

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв’язок задач/ тестування

МК – міні-контрольна

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи, зокрема написання рефератів, творчих завдань тощо.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання страхуванню на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами страхування відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання. Іспит проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає три теоретичних питання та одне розрахункове. Обидві частини застосовуються з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмінь страхування.

VI. Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>4</u> Семестр <u>7</u> Обсяг в кредитах ЄКТС/ Всього годин у семестрі <u>5/150</u> Назва теми	Кількість годин, з них					Форма контролю	Примітка
		Лекції (Л)	Семінар. зан.	Практ. Лаб. Зан. (ПЗ, ЛЗ)	Інд.-конс. Роб. (ІКР)	Сам. Роб. Студ. (СРС)		
Змістовний модуль 1.								
1.	Сутність фінансів і фінансовий механізм підприємства	4	2			4	У,Т,СР	
2.	Організація грошових розрахунків підприємства	4	2			4	У,Т,СР, КР	
3.	Грошові надходження підприємства	4	2			4	У,Т,СР	
4.	Формування і розподіл прибутку підприємства	4	4			8	У,СР,Т	
5.	Оподаткування підприємств	4	2			8	У, ПК,СР	
Змістовний модуль 2.								
6.	Основи організації оборотних коштів підприємств	4	4			8	У,Т,СР	
7.	Кредитування підприємств	2	2			8	У,Т,СР, КР	
8.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	4	4			8	У,Т,СР	
9.	Оцінювання фінансового стану підприємства	6	4			12	У,Т,СР, ПК	
10.	Фінансове планування на підприємствах	4	4			4	У,Т,СР, ПК	
11.	Фінансова санація та банкрутство підприємств	4	4			8	У,Т,СР, ПК	
	Разом годин:	40	34			76		

Форми контролю є: усне опитування (У); контрольні роботи (КР); перевірка конспектів (ПК); перевірка завдань для самостійної роботи (СР); тестування (Т).

6.1. Плани лекцій

Лекції 1

Тема 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА

- 1.1. Сутність та функції фінансів та фінансового механізму підприємства.
- 1.2. Грошові фонди та фінансові ресурси.
- 1.3. Основи організації фінансів підприємства.
- 1.4. Фінансова діяльність підприємства та зміст фінансової роботи.
- 1.5. Фінансові ресурси підприємства.
- 1.6. Зміст та завдання управління фінансами підприємств.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13, 16-18, 26-31, 33-35,]

Лекція 2

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА.

- 2.1. Грошовий оборот і система розрахунків підприємства.
- 2.2. Безготівкові розрахунки. Готівкові розрахунки. Організація грошових розрахунків.
- 2.3. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття.
- 2.4. Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи.
- 2.5. Платіжна дисципліна: наслідки порушення та способи зміцнення.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13, 16-18, 26-31, 33-35]

Лекція 3

Тема 3. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Характеристика та склад грошових надходжень підприємства.
  - 3.2. Виручка від реалізації продукції/ послуг – основне джерело доходів підприємства.
  - 3.2. Грошові надходження від інвестиційної, фінансової та іншої звичайної діяльності.
- Доходи і збитки від надзвичайних операцій.
- 3.4. Формування загального валового й чистого доходу.

Рекомендовані джерела інформації [1, 6 -13, 16-18, 20, 26-30, 33-35]

Лекція 4

Тема 4. ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

- 4.1. Прибуток підприємства та його види
- 4.2. Формування балансового прибутку.
- 4.3. Прибуток від реалізації продукції: формування та методи розрахунку.
- 4.4. Методи розрахунку прибутку від реалізації продукції.
- 4.5. Розподіл і використання прибутку.
- 4.6. Система показників рентабельності.
- 4.7. Операційний леверідж і підприємницький ризик.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 21, 24-31, 33-35]

Лекція 5

Тема 5. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

- 5.1. Сутність і призначення системи оподаткування підприємства.
- 5.2. Оподаткування прибутку підприємства.
- 5.3. Платежі за ресурси.

5.4. Сплата підприємствами непрямих податків. Платежі (збори) на загальнообов'язкове державне пенсійне і соціальне страхування.

5.5. Місцеві податки й збори. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33]

Лекція 6

Тема 6. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВ

6.1. Сутність, і основи організації оборотних коштів.

6.2. Визначення потреби в оборотних коштах.

6.3. Джерела формування оборотних коштів.

6.4. Показники стану й ефективності використання оборотних коштів.

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33-35]

Лекція 7

Тема 7. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

7.1. Основи кредитування підприємства.

7.2. Банківське кредитування підприємства.

7.3. Небанківське кредитування підприємств.

7.4. Кредитування малих та середніх підприємств.

7.5. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-19, 24-31, 33]

Лекція 8

Тема 8. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

8.1. Сутність відтворення основних фондів.

8.2. Показники стану й ефективності використання основних фондів.

8.3. Знос і амортизація основних фондів.

8.4. Амортизаційна політика.

8.5. Сутність і склад капітальних вкладень

8.6. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень

джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33]

Лекція 9

Тема 9. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

9.1. Цілі й призначення оцінки фінансового стану підприємства.

9.2. Методи оцінки фінансового стану підприємства.

9.3. Інформаційне забезпечення оцінки фінансово-господарського стану підприємства.

9.4. Оцінка ліквідності і платоспроможності.

9.5. Показники ділової активності.

9.6. Показники рентабельності.

9.7. Аналіз фінансової стійкості підприємства.

9.8. Ринкові показники Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33]

Лекція 10

Тема 10. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

- 10.1. Призначення й форми фінансового планування.
- 10.2. Фінансова стратегія підприємства.
- 10.3. Зміст та методи фінансового планування.
- 10.4. Зміст поточного фінансового плану та порядок його складання.
- 10.5 Зміст і значення оперативного фінансового плану. Платіжний календар.

Рекомендовані джерела інформації [1, 6-9, 11-14, 16-18, 22, 23, 27-32]

Лекція 11

Тема 11. ФІНАНSOVA САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

- 11.1. Фінансова санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення.
- 11.2 Планування та фінансування санації підприємства.
- 11.3. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-18, 24-31, 33]

V. Плани семінарських занять

Тема 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА

Фінанси підприємств як складова фінансової системи. Групи фінансових відносин, що відносяться до фінансів підприємств. Поняття грошових фондів і фінансових ресурсів підприємств. Економічні методи та способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Поділ коштів підприємства на власні, позичені й залучені. Основні принципи організації фінансів підприємств за ринкових умов. Форми власності, галузеві та організаційні фактори, що визначають особливості фінансів підприємств у різних сферах і структурах економіки. Поняття фінансової діяльності підприємства та її організація.

Зміст і завдання фінансової роботи на підприємствах. Сутність та загальна характеристика етапів фінансової роботи на підприємстві. Зміст і основні завдання операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13, 16-18, 26-31, 33-35,]

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА.

Грошовий обіг на підприємстві. Сутність грошових розрахунків в господарській діяльності підприємств.

Готівкові розрахунки на підприємстві. Проведення касових операцій. Застосування електронних контрольно-касових апаратів. Ліміти залишку готівки в касі. Касова дисципліна.

Порядок організації та порівняння результатів безготівкових розрахунків із застосуванням платіжних доручень, вимог-доручень, розрахункових чеків.

Аккредитив: його види, переваги та недоліки.

Взаємне списання заборгованості. Примусове списання грошових коштів.

Вексельна форма розрахунків. Простий та переказний вексельний обіг. Порядок проведення заліку взаємної заборгованості з використанням векселів. Вексельний обіг з опротестуванням векселя.

Сучасні форми безготівкових розрахунків.

Порядок відкриття рахунків в установах банків.

Розрахунково платіжна дисципліна на підприємстві: засоби її забезпечення та вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-13, 16-18, 26-31, 33-35]

Тема 3. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Економічна характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств. Виручка від реалізації продукції, робіт, послуг – основний вид грошових надходжень підприємств.

Грошові потоки підприємств. Внутрішні та зовнішні грошові потоки. Фактори, які впливають на величину виручки від реалізації продукції. Особливості формування доходу від реалізації на підприємствах окремих галузей економіки.

Методи прогнозування та планування виручки від реалізації. Виручка від реалізації товарної (основної) продукції. Виручка від іншої реалізації. Виручка від позареалізаційних операцій. Розподіл грошових надходжень. Валовий дохід. Валові витрати. Чистий дохід.

Рекомендовані джерела інформації [1, 6 -13, 16-18, 20, 26-30, 33-35]

Тема 4. ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.

Валовий прибуток. Фактори, які впливають на формування валового прибутку. Формування собівартості реалізованої продукції та її вплив на прибуток. Встановлення цін на продукцію і формування прибутку. Визначення прибутку від операційної та звичайної діяльності підприємства до оподаткування та після нього.

Методи розрахунку прибутку. Прогнозування і планування прибутку підприємства. Чистий прибуток підприємства, його розподіл і використання, фонди грошових коштів підприємства, що формуються за рахунок чистого прибутку. Рентабельність продукції як відносний показник ефективності роботи підприємства. Порядок визначення прибутковості підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 21, 24-31, 33-35]

Тема 5. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Система оподаткування підприємств. Види податків. Податок на додану вартість, його економічна сутність. Платники податку. Об'єкти оподаткування. Ставки податку. Пільги щодо ПДВ. Порядок заліку і проведення сум податку на додану вартість, сплачених підприємством за матеріальні ресурси (роботи, послуги), основні засоби.

Акцизний збір та його економічна сутність. Об'єкти оподаткування. Ставки акцизного збору, порядок його обчислення.

Податок на прибуток підприємств, його економічна сутність. Порядок визначення оподаткованого прибутку. Вплив оподаткування прибутку на фінансово-господарську й інвестиційну діяльність підприємств.

Податкова система України: загальнодержавні податки та інші обов'язкові платежі; місцеві податки, збори та інші обов'язкові платежі. Загальні стратегічні цілі оподаткування підприємств.

Види прямого оподаткування і його роль у системі фінансового регулювання (особисті податки, реальні податки).

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33]

Тема 6. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВ

Суть оборотних коштів, основи їх організації. Склад і структура оборотних коштів підприємства, їх значення в забезпеченні кругообігу капіталу підприємства. Класифікація і принципи організації оборотних коштів.

Методи визначення потреби в оборотних коштах. Метод прямого обчислення потреби в оборотних коштах і сфери його застосування.

Поняття норм і нормативів оборотних коштів. Економічний метод обчислення потреби в оборотних коштах. Нормування оборотних коштів по виробничим запасам і МШП. Нормування оборотних коштів по незавершеному виробництву і витратам майбутніх періодів. Порядок нормування оборотних коштів по готовим виробам на складі.

Структура джерел формування оборотних коштів підприємства: власні, позичені та залучені джерела.

Показники ефективності використання оборотних коштів, їх стану. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33-35]

Тема 7. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Особливості кругообігу коштів підприємств як передумова кредитних відносин. Форми і види кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств.

Банківський кредит – основна форма залучення підприємствами позичкових коштів. Класифікація кредитів залежно від строків, об'єктів кредитування. Принципи кредитування.

Визначення потреб в кредитах.. Кредитоспроможність підприємства та її показники. Банківський контроль в процесі кредитування. Гарантії своєчасності і повноти сплати кредиту. Кредитна заявка. Зміст і порядок укладення кредитного договору. Методи перевірки забезпечення кредиту.

Позичкові рахунки. Позичковий процент, критерії його диференціації і джерела сплати. Залучення банками тимчасово вільних коштів підприємств.

Товарний кредит, умови його отримання та погашення .

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-19, 24-31, 33]

Тема 8. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Склад і структура основних фондів підприємства. Показники стану та ефективності використання основних фондів.

Підходи до оцінки стану та ефективності використання основних фондів. Амортизація і знос основних фондів. Методи амортизації основних фондів. Формування і використання амортизаційного фонду як джерела відтворення основних фондів. Інші джерела фінансування відтворення основних фондів.

Капітальні вкладення підприємств, методи і джерела їх фінансового забезпечення.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33]

Тема 9. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Основні принципи і послідовність аналізу та оцінювання фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства та етапи його здійснення: підготовчий; попередній огляд фінансової звітності та економічне читання; аналіз звітності. Баланс підприємства та його складові. Оцінка економічного потенціалу суб'єкта господарювання. Оцінка результатів фінансово-господарської діяльності.

Деталізований аналіз фінансового стану підприємства та послідовність його виконання. Показники оцінки майнового стану. Оцінка ліквідності та платоспроможності. Оцінка фінансової стійкості. Оцінка ділової активності. Оцінка прибутковості, рентабельності. Оцінка вірогідності банкрутства підприємства.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-2, 6-9, 11-14, 16-18, 24-31, 33]

Тема 10. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Логіка планово-аналітичної функції в умовах ринкової економіки. Зміст, завдання та методи фінансового планування.

Фінансова стратегія підприємства. Формування цілей фінансової стратегії і встановлення системи цільових фінансових показників.

Фінансове планування як процес визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах. Принципи фінансового планування. Нормативний, розрахунково-аналітичний методи, балансовий метод, метод оптимізації планових рішень, економіко-математичне моделювання. Інформаційна база фінансового планування. Аналіз фінансових показників звітного року. Зміст фінансового плану та порядок його складання. План доходів і витрат грошових коштів. Розрахунок основних показників фінансового плану. Прогноз обсягів реалізації. Баланс грошових надходжень і видатків. План доходів і видатків. Прогнозний баланс. Стратегія фінансування. Необхідність оперативного фінансового планування на підприємствах. Характеристика платіжного календаря як основного оперативного плану надходження та виплати коштів підприємства. Основні розділи касового плану.

Оперативний фінансовий план. Платіжний календар та його складові.

Зміст та значення бізнес-плану. Вимоги до оформлення бізнес-плану, його структури та змісту. Мета складання бізнес-плану.

Рекомендовані джерела інформації [1, 6-9, 11-14, 16-18, 22, 23, 27-32]

Тема 11. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

Фінансова криза на підприємстві, фактори, які її викликають.

Економічна сутність санації підприємства. Випадки прийняття рішення про фінансову санацію підприємств.

План санації. Санаційний аудит та етапи його проведення.

Оцінка ситуації підприємства на ринках факторів виробництва та збуту готової продукції.

Форми фінансової санації. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства. Санація балансу. Зменшення статутного фонду підприємства. Санація із залученням коштів власників підприємства. Альтернативна санація. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.

Фінансова участь персоналу у санації підприємства. Державна фінансова підтримка санації підприємства.

Рекомендовані джерела інформації [1-9, 11-18, 24-31, 33]

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

Тема 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА

1. Фінансові відносини та фінансова діяльність підприємств.
2. Інформаційна основа фінансової діяльності.
3. Нормативна база фінансової діяльності.
4. Особливості фінансової діяльності власного підприємства, командитного товариства та ТОВ.
5. Фінансова діяльність державних підприємств.
6. Фінансова діяльність АТ.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

1. Порядок відкриття поточного рахунку.
2. Документообіг у ході проведення розрахунків платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, платіжними вимогами.
3. Порядок розрахунків за допомогою чеків.
4. Види векселів та операції з ними (облік, аваль, переказ).
5. Порядок документообігу під час розрахунків акредитивами.
6. Організація розрахунків на підприємстві за допомогою пластикових карток.

Тема 3. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ І ДОХОДИ ПІДПРИЄМСТВА

1. Види цін на продукцію підприємства.
2. Формування валового та чистого доходу підприємства.
3. Порядок нарахування податку на додану вартість, акцизів та мита та їх включення у дохід від реалізації продукції.
4. Класифікація витрат на продукцію за економічними елементами та калькуляційними статтями.
5. Планування витрат на виробництво та збут продукції.

Тема 4. ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

1. Порядок заповнення Форми № 2 "Звіт про фінансові результати".
2. Самофінансування підприємств.
3. Порядок визначення оподаткованого прибутку та нарахування податку на прибуток підприємств.
4. Порядок нарахування та сплати дивідендів в акціонерних товариствах.

Тема 5. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

1. Податкова система та її складові.
2. Розмежування між обов'язковими платежами і податками.
3. Характеристика загальнодержавних податків.
4. Поділ податків на прямі та непрямі.
5. Основні напрями вдосконалення системи оподаткування України.
6. Принципи податкової політики.

Тема 6. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВ

1. Класифікація і принципи організації оборотних коштів.
2. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів.
3. Шляхи прискорення обертання оборотних коштів.
4. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.

Тема 7. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

1. Кредит у міжнародних економічних відносинах.
2. Система фінансування і кредитування капітальних вкладень.
3. Характеристика лізингового кредиту.
4. Кредитування за поточним рахунком.
5. Оцінювання кредитоспроможності позичальника.
6. Застава, договір-поручительство, договір-гарантія як форми забезпечення повернення банківського кредиту.

Тема 8. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1. Характеристика та склад виробничих основних засобів.
2. Первісна, ліквідаційна вартість основних засобів.
3. Мінімально допустимі строки корисного використання основних фондів, встановлені законодавством.
4. Порядок нарахування амортизації активів підприємства.
5. Економічна доцільність прискореної амортизації активної частини основних засобів.
6. Джерела фінансування капітальних вкладень.

Тема 9. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1. Зміст поняття "фінансовий стан підприємства".
2. Основні завдання оцінки фінансового стану.
3. Головні етапи аналізу фінансового стану.
4. Прийоми фінансового аналізу.

Тема 10. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

1. Інформаційна база фінансового планування.
2. Аналіз фінансових показників діяльності підприємства у звітному періоді як підстава для фінансового планування.
3. Методи та порядок прогнозування обсягів реалізації продукції підприємства.
4. Складання фінансових планів у системі бюджетування поточної діяльності підприємства.

Тема 11. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

1. Фінансова криза на підприємстві, її коріння та наслідки.
2. Типи фінансової кризи.
3. Характеристика системи показників Бівера.
4. Зовнішні санатори підприємства.
5. Складання бізнес-плану фінансової санації.
6. Характеристика процедур щодо боржника на ухвалу господарського суду.

Теми рефератів

Тема 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА

- Фінанси підприємств як складова ланка національної фінансової системи.
- Особливості формування та зміни пайового капіталу підприємств різних форм власності.
- Джерела формування фінансових ресурсів підприємства.
- Управління фінансами підприємств в умовах ринкової конкуренції.
- Впровадження прогресивних методів управління фінансових ресурсів підприємства.
- Формування і використання фінансових ресурсів підприємства.
- Фінансовий механізм управління фінансами підприємств.
- Антикризове управління фінансами підприємств.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА

- Шляхи підвищення результативності організації грошових розрахунків підприємств.
- Традиційні й сучасні форми безготівкових розрахунків.
- Напрями удосконалення механізму забезпечення розрахунково-платіжної дисципліни на підприємстві.
- Готівкові і безготівкові розрахунки на підприємстві.

- Управління грошовими потоками на підприємстві

Тема 3. ГРОШОВІ НАДХОДЖЕННЯ І ДОХОДИ ПІДПРИЄМСТВА

- Шляхи забезпечення додаткової потреби підприємства в грошових коштах.
- Грошові надходження і доходи підприємства за видами діяльності.
- Витрати діяльності та грошові видатки підприємства.
- Управління операційними грошовими потоками підприємств.
- Синтез системи адаптивного управління грошовими потоками підприємства.
- Оцінка рентабельності грошових потоків при управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Тема 4. ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

- Напрями збільшення чистого прибутку підприємства.
- Шляхи зменшення собівартості реалізованої продукції.
- Резерви зростання рентабельності підприємства.
- Формування механізму управління прибутком підприємства.
- Формування і використання прибутку підприємства.
- Планування прибутку підприємств в умовах ринкової економіки.
- Механізм підвищення прибутковості підприємств.
- Управління операційним прибутком підприємства.

Тема 5. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

- Оподаткування підприємств – складова ланка податкової системи України.
- Реалізація стимулюючої та регулюючої функції податків, які сплачують підприємства.
- Вибір оптимального варіанту оподаткування для малого підприємства.
- Оподаткування сільськогосподарських підприємств.
- Вплив системи оподаткування на економіку підприємств України.
- Підвищення ефективності системи оподаткування.
- Оподаткування експортно-імпорتنих операцій в зовнішньоекономічній діяльності.
- Непряме оподаткування підприємств.
- Механізм оподаткування прибутку і ефективність функціонування промислових підприємств.
- Механізм оподаткування доданої вартості в Україні.

Тема 6. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВ

- Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.
- Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.
- Оборотні активи та їх організація на підприємстві.
- Джерела формування оборотних активів підприємства.
- Показники ефективності використання оборотних активів підприємства.
- Розміщення оборотних активів підприємства та їх вплив на фінансовий стан.
- Оптимізація складу оборотних активів підприємства та оцінка їхньої загальної вартості

Тема 7. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

- Напрями підвищення ефективності використання підприємствами банківських кредитів.
- Переваги та недоліки комерційного кредитування підприємств.

- Лізинг і довгостроковий банківський кредит.
- Банківське кредитування підприємств в умовах ринкового реформування економіки.
- Кредитування підприємств України в умовах кризи.
- Банківське інвестиційне і кредитування: стан і перспективи розвитку.
- Розвиток довгострокового банківського кредитування промислових підприємств.
- Короткострокове банківське кредитування підприємств.

Тема 8. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

- Шляхи підвищення ефективності використання основного капіталу підприємства.
- Формування амортизаційної політики підприємства.
- Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства.
- Формування і використання необоротних активів.
- Оптимізація складу необоротних активів підприємства та їх оцінка.
- Ефективність політики фінансування необоротних активів.
- Фінансування витрат на поліпшення основних засобів

Тема 9. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

- Фінансовий стан підприємства та прогнозування його діяльності
- Оцінка результативності діяльності підприємства, його не-обхідності і значення.
- Особливості проведення фінансового аналізу.
- Аналіз фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.
- Аналіз ділової активності підприємства.
- Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 10. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

- Фінансове планування на підприємстві.
- Види фінансового планування на підприємстві.
- Внутрішньфірмове фінансове прогнозування та планування.
- Планування фінансів методами бюджетування.
- Бюджетування в системі оперативного фінансового планування.
- Фінансове планування і контроль на підприємстві.

Тема 11. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ

- Фінансова криза на підприємстві та причини її виникнення.
- Санація і реструктуризація суб'єктів господарювання.
- Симптоми, стадії та види банкрутства.
- Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств.
- Антикризове фінансове управління підприємством.

6.4. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

VII. Форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 65:35.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;

б) розв'язок задач та виконання тестів;

в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 4.

Таблиця 4

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/тт	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар
3.	Розв'язок задач: - індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Теми фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

Таблиця 5

Тема		Форма контролю
Модуль 1.		
1	Сутність фінансів і фінансовий механізм підприємства	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
2	Організація грошових розрахунків підприємства	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття. Міні-контрольна.
3	Грошові надходження підприємства	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
4	Формування і розподіл прибутку підприємства	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття, тестові завдання протягом семінарського заняття, включаючи вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни.
5	Оподаткування підприємств	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням тем 1-5. Модульна контрольна.
Модуль 2.		
6	Основи організації оборотних коштів підприємств	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням, передбачених до самостійного вивчення, тестові завдання протягом семінарського заняття, включаючи вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни.
7	Кредитування підприємств	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
8	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття, включаючи вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни
9	Оцінювання фінансового стану підприємства	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття, тестові завдання протягом семінарського заняття
10	Фінансове планування на підприємствах	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття, тестові завдання протягом семінарського заняття
11	Фінансова санація та банкрутство підприємств	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням тем 6-11. Проведення аудиторної контрольної роботи за результатами вивчення модулів, включаючи вирішення задач наведених в Навчальній програмі дисципліни.
Кінцевий контроль		Підготовка студентами розрахункової роботи відповідно до порядку написання таких робіт та їх тематики, викладених Навчальній програмі
		Іспит

Перелік питань до семестрового контролю

1. Фінансові відносини, які виникають на рівні підприємств.
2. Ознаки фінансів підприємств, які їх виділяють в окрему ланку фінансових відносин.
3. Сутність і функції фінансів підприємств.
4. Зміст та організація фінансової роботи на підприємстві.
5. Організаційна структура управління фінансами на підприємстві.
6. Складові фінансових ресурсів підприємств.
7. Статутний фонд як джерело господарсько-фінансової діяльності підприємств.
8. Особливості організації фінансів підприємств різних форм власності та різних організаційно-правових форм.
9. Поясніть дію фінансового механізму підприємства.
10. Сутність грошового обігу на підприємстві.
11. Грошові розрахунки: сутність і класифікація.
12. Організація готівкових розрахунків.
13. Принципи організації безготівкових розрахунків.
14. Розрахунки платіжними дорученнями.
15. Порядок організації розрахунків за допомогою платіжних вимог-доручень.
16. Акредитивна форма розрахунків.
17. Порядок організації розрахунків за допомогою розрахункових чеків.
18. Вексельна форма розрахунків, її переваги та недоліки.
19. Розрахунково-платіжна дисципліна та засоби її забезпечення.
20. Застосування сучасних форм безготівкових розрахунків.
21. Визначте сутність грошових надходжень підприємства.
22. За якими ознаками класифікуються грошові потоки підприємства?
23. Назвіть види грошових надходжень підприємств із внутрішніх та зовнішніх джерел.
24. Які грошові розрахунки пов'язані з організацією основної діяльності підприємства? Чи впливають грошові надходження на фінансовий стан підприємства?
25. Охарактеризуйте джерела надходження та напрями відтоку грошових коштів на підприємстві за видами діяльності.
26. Назвіть фактори, що впливають на розмір виручки від реалізації продукції.
27. Як здійснюється рух коштів на підприємстві?
28. Що містить фінансова діяльність підприємства і які способи її організації?
29. Які операції пов'язані з інвестиційною діяльністю підприємства?
30. Охарактеризуйте види лізингу.
31. Розкрийте економічну сутність прибутку підприємства та його види.
32. Дайте характеристику функціям прибутку підприємства.
33. У чому відмінність прибутку, розрахованого за податковим та бухгалтерським обліками?
34. Формування прибутку від реалізації продукції, робіт, послуг (валового прибутку).
35. Як визначається прибуток підприємства від операційної діяльності?
36. Показники прибутковості реалізованої продукції, їх розрахунок.
37. Показники рентабельності та методи їх розрахунку.
38. Назвіть зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на розмір прибутку підприємства.
39. Як формується прибуток підприємства від фінансових операцій?
40. Назвіть види прибутку відповідно до діючої системи оподаткування.
41. Розкрийте сутність та порядок обчислення чистого прибутку підприємства.
42. Який порядок формування прибутку в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності?
43. У чому відмінність понять «собівартість» і «витрати»?
44. Розкрийте структуру витрат підприємства. Поясніть зміст основних груп витрат підприємства.
45. Охарактеризуйте зміст, розподілу і використання прибутку.
46. Дивідендна політика підприємства.
47. Система оподаткування підприємств.

48. Нарахування непрямих податків.
49. Місцеві податки і збори, які сплачують підприємства.
50. Рзрахунки податкових платежів за місцевими податками.
51. Особливості оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
52. Розкрийте форми та функції податків.
53. Дайте визначення системи оподаткування та охарактеризуйте основні її принципи.
54. Назвіть прямі податки і збори.
55. Охарактеризуйте необхідність та значення оподаткування прибутку підприємств.
56. Як визначаються амортизаційні відрахування для обчислення оподаткованого прибутку?
57. Оборотні кошти: поняття і структура.
58. Кругообіг оборотних коштів підприємств.
59. Сутність оборотних активів, їх склад, структура та джерела формування.
60. Нормування оборотних коштів.
61. Показники стану і використання оборотних коштів.
62. Дайте характеристику методам нормування оборотних активів підприємства.
63. Як оцінити ефективність використання оборотних коштів?
64. У чому сутність прискорення оборотних коштів і як воно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємства?
65. Як визначається нестача або надлишок власних оборотних коштів і які причини зумовлюють цей стан?
66. Розкрийте сутність та необхідність кредитування підприємств.
67. За якими ознаками класифікуються кредити, які надаються підприємствам?
68. Назвіть та охарактеризуйте види банківського кредиту.
69. Визначте сутність кредитних відносин.
70. Комерційне кредитування підприємств.
71. Особливості лізингового кредиту.
72. Охарактеризуйте сутність банківського кредитування підприємств.
73. Визначте порядок надання банківського кредиту.
74. Охарактеризуйте основні етапи оформлення кредитної угоди. Які обов'язкові умови необхідно врахувати при отриманні кредиту?
75. Класифікація кредитів.
76. Державне кредитування підприємств.
77. Яким чином здійснюється оцінка ефективності залучення банківського кредиту?
78. Визначте сутність комерційного кредиту.
79. Які існують види комерційного кредиту?
80. Розкрийте сутність фінансового та оперативного лізингу
81. Порядок нарахування амортизації.
82. Показники оцінки майнового стану підприємства.
83. Показники стану і використання основних засобів.
84. Фінансування ремонту основних виробничих засобів.
85. Дайте визначення необоротним активам підприємства.
86. Визначте склад необоротних активів підприємства.
87. Розкрийте структуру основних засобів підприємства.
88. Охарактеризуйте відтворення необоротних активів.
89. Що таке амортизація та амортизаційні відрахування?
90. Якими методами нараховується амортизація основних засобів?
91. Як нараховується амортизація за кумулятивним та методом прискореного зменшення залишкової вартості основних засобів?
92. Розкрийте сутність і склад капітальних вкладень.
93. Як здійснюється фінансування ремонту основних засобів?
94. Назвіть показники, що характеризують забезпеченість підприємства основними засобами.
95. Які показники характеризують стан основних засобів?

96. Визначте основні показники, що характеризують ефективність використання основних засобів.
97. Фінансова звітність – основа оцінки фінансового стану підприємства.
98. Структура балансу підприємства.
99. Аналіз звіту про фінансові результати.
100. Ліквідність підприємства, її показники та методи розрахунку.
101. Показники ліквідності та платоспроможності.
102. Оцінка фінансової стійкості підприємств.
103. Дайте визначення стійкості підприємства.
104. Охарактеризуйте види стійкості підприємства.
105. Назвіть та обґрунтуйте типи фінансової стійкості.
106. Як здійснюється оцінка фінансового стану підприємства?
107. Які основні завдання аналізу фінансового стану?
108. Що є інформаційною базою для оцінювання фінансового стану підприємства?
109. Назвіть основні напрями оцінювання фінансового стану підприємства.
110. Яким вимогам має відповідати інформація?
111. Визначте сутність та види фінансового аналізу.
112. Які показники характеризують майновий стан підприємства?
113. Яка методика розрахунку показників оцінки ліквідності та платоспроможності?
114. Розкрийте порядок розрахунку показників фінансової стійкості та стабільності підприємства.
115. Який порядок розрахунку та методика оцінювання показників прибутковості та рентабельності?
116. Як здійснюється комплексна оцінка фінансового стану підприємства?
117. Розкрийте сутність фінансового планування на підприємстві та його види.
118. Дайте характеристику основним методам фінансового планування.
119. Охарактеризуйте етапи фінансового планування.
120. Назвіть види фінансового планування та їх характеристику.
121. Назвіть і охарактеризуйте структуру бізнес-плану.
122. Дайте визначення фінансового плану.
123. Розкрийте етапи складання фінансового плану підприємства.
124. Для чого розробляється плановий баланс?
125. Сутність планово-аналітичної функція.
126. Поясніть сутність фінансової стратегії підприємства.
127. Завдання фінансового планування на підприємстві.
128. Методи фінансового планування на підприємстві.
129. Зміст і значення оперативного фінансового планування.
130. Дайте визначення фінансової кризи підприємства.
131. Охарактеризуйте види криз.
132. Економічна сутність санації підприємства.
133. Прийняття рішення про фінансову санацію підприємства.
134. Порядок проведення фінансової санації підприємства.
135. Сформулюйте основний зміст, завдання та порядок проведення санаційного аудиту.
136. Внутрішні джерела фінансової санації підприємства.
137. Державна фінансова підтримка санації підприємства.
138. Складання плану фінансової санації підприємства.
139. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
140. Фінансова участь персоналу у санації підприємства.
141. Банкрутство підприємств: підстави і наслідки.
142. Охарактеризуйте порядок укладання мирової угоди.
143. Визначте організаційні та фінансові заходи фінансової санації.
144. Який порядок визначення підприємства банкрутом відповідно до чинного законодавства?

145. Як здійснюється процедура порушення справи про банкрутство?

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. Рекомендовані методи активації наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові методів активізації процесу навчання

Тема	Методи активізації процесу навчання			
	Лекції	Семінари	Інше	
3/модуль 1.				
1	Сутність фінансів і фінансовий механізм підприємства	Презентація	Семінар – дискусія	
2	Організація грошових розрахунків підприємства	Презентація	Кейс	
3	Грошові надходження підприємства	Презентація	Кейс	Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
4	Формування і розподіл прибутку підприємства	Презентація		Інтернет-звіти студентів по нормативній базі
5	Оподаткування підприємств	Презентація	Кейс	
3/модуль 2.				
6	Основи організації оборотних коштів підприємств	Презентація	Семінар – дискусія	
7	Кредитування підприємств	Презентація	Семінар – дискусія	
8	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	Презентація	Семінар – дискусія	
9	Оцінювання фінансового стану підприємства	Презентація	Обговорення питань семінару в робочих групах	
10	Фінансове планування на підприємствах	Презентація	Семінар – дискусія	
11	Фінансова санація та банкрутство підприємств	Презентація		Інтернет-звіти студентів по нормативній базі

ІХ. Рекомендовані джерела інформації

За модулем І

Основна

1. Аніловська Г.Я., Висоцька І.Б., Козій І.С. Фінанси підприємств: курс лекцій .– Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. – 150с.
2. Біла О. Г. Фінанси підприємств : навч. посібник / О. Г. Біла. –Львів : Магнолія2006, 2009. – 382 с.
3. Буряк П. Ю. Фінанси : підручник / П. Ю. Буряк, С. Д. Смолінська, Н. Б. Татарин. – К. : ХайТек Прес, 2010. – 392 с. – Затв. МОН України.
4. Вдовенко Л.О. Фінанси Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів М-во освіти і науки України. – К.:ЦУЛ, 2010. – 152с.
5. Венгер В.В. Фінанси Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів Мво освіти і науки України. – К.:ЦНЛ, 2009. – 432с.
6. Кудряшов В. П. Курс фінансів : навч. посіб. / В. П. Кудряшов. – К. : Знання, 2008. – 431 с.
7. Гриб С.В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник /С.В. Гриб, І.О. Болкунов. [2е вид., перероб. та доп.]. Львів: Магнолія, 2013. – 330 с.
8. Данілов О.Д., Т.В. Паєнко. Фінанси підприємств у запитаннях та відповідях. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2011. 256 с.
9. Занько В.В. Фінанси підприємств: навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2016. – 126с.
10. Економіка та фінанси підприємства: методика розв'язання практичних задач: навч. посібник / [Л. О. Лігоненко, І. В. Височин, О. В. КорольоваКазанська та ін.]; Мво освіти і науки України, Київ. нац. торг.екон. унт. – К. : КНТЕУ, 2010. – 336 с.
11. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: : навч. посіб. / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 504 с. 6. Олександренко, І.В. Фінанси підприємств [Текст] : навч. посібник / І. В. Олександренко. – Львів : Академія технологій та бізнесу, 2012. – 538 с.
12. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. – 4е вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 240 с.
13. Потій В.З. Фінанси підприємств: тести, задачі, методичні рекомендації Навч. посібник / Кол. авт.: В. З. Потій, Н. Д. Бабяк, Г. Ю. Жолнерчик та ін.; За ред. В.З. Потій. К.: КНЕУ, 2011. 244 с.
14. Романенко О.Р. Фінанси Підручник для студентів вищ. навч. закладів Мво освіти і науки України. – 4е вид., стереотип. – К.: ЦУЛ, 2009. – 312с.
15. Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.
16. Теорія фінансів: Підручник / [Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін.]; за ред. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
17. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання) [Текст] : теорет. практ. посіб. / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, В. В. Барабанова, І. І. Криштопа. – 2ге вид. – К. : Кондор, 2011. – 429 с
18. Фінанси підприємств. Кер. кол. авторів: А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк, та ін.: К. : КНЕУ, 2011. – 552 с

Нормативно-правова

19. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2010, №5051, ст.. 572.
20. Податковий кодекс України від 23 грудня 2010 року №2856VI (зі змінами та доповненнями)

21. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti-bukhgalterskogo-obliku?app_id=24

Додаткова

22. Благун І. Г. Фінанси : навч. посіб. / І. Г. Благун, Р. С. Сорока, І. В. Єлейко. – Львів : Магнолія–2006, 2008. – 314 с.
23. Гриб С.В. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник /С.В. Гриб, І.О. Болкунов. - [2-е вид., перероб. та доп.]. - Львів: Магнолія, 2013. – 330 с.
24. Загорський В. С. Фінанси : навч. посіб. / В. С. Загорський, О. Д.Вовчак, І. Г.Благун, І. Р.Чуй. – 2ге вид., стер. – К. : Знання, 2008. – 247 с.
25. Леоненко П. М. Теорія фінансів: навч. посібник / П. М. Леоненко, П. І. Юхименко, А. А. Ільєнко та ін. ; за заг. ред. О. Д. Василика. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 480 с.
26. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с.
27. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: : навч. посіб. / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 504 с.
28. . Потій В.З. Фінанси підприємств: тести, задачі, методичні рекомендації Навч. посібник / Кол. авт.: В. З. Потій, Н. Д. Бабяк, Г. Ю. Жолнерчик та ін.; За ред. В.З. Потій. - К.: КНЕУ, 2011. - 244 с
29. Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.
30. Юрій С. І. Фінанси: підручник / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.

Електронні джерела

31. Офіційний сайт Міністерства фінансів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
32. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
33. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>
34. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
35. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. – Режим доступу: // <http://www.kmu.gov.ua>
36. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
37. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р № 463-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon0.rada.gov.ua.
38. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib-gw.univ.kiev.ua>.
39. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
40. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
41. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
42. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
43. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки м. Києва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lucl.kiev.ua>.

Основна

1. Андріанова І. І. Фінанси підприємств. Практикум : навч.-метод. посібник / І. І. Андріанова, В. А. Ісайко. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2007. – 274 с.
2. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навч. посібн. / М. М. Бердар. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
3. Брюховецька Н. Ю. Фінанси підприємств : навч. посібн. / Н. Ю. Брюховецька. – Донецьк : ДонУЕП, 2006. — 215с.
4. Буряковский В. В. Финансы предприятий [Электронный ресурс] / В. В. Буряковский. – Режим доступа : <http://books.efaculty.kiev.ua/finpd/1/r1/>.
5. Герасименко О. В. Фінанси підприємств: термінологічний словник для студ. екон. спец. / О. В. Герасименко, Г. О. Роганова. – Краматорськ : ДДМА, 2007. – 148 с.
6. Гриньова В. М. Фінанси підприємств : навч. посібн. / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 432 с. 12. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства : підручник / Л. О. Лігоненко, Н. М. Гуляєва, Н. А. Гринюк. – К., 2007. – 491 с.
7. Кузенко Т. Б. Фінанси підприємств : конспект лекцій для студ. усіх спец. всіх форм навчання / Т. Б. Кузенко, Є. Ю. Кузькін, Н. В. Сабліна. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 168 с.
8. Король В. А. Фінанси підприємств : навчальний посібник [Електронний ресурс] / В.А. Король. – Режим доступу : <http://pulib.if.ua/book/55>.
9. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник. – 4е вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 240 с.
10. Онисько С. М. Фінанси підприємств : навч. посібн. / С. М. Онисько, П. М. Марич. – Львів : "Магнолія 2006", 2008. – 367 с.
11. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін. – 6-ге вид. ; переробл. і виправ. – К. : КНЕУ, 2008. – 552
12. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник для студентів вищ. навч. закладів М-во освіти і науки України. – 4е вид., стереотип. – К.: ЦУЛ, 2009. – 312 с.
13. Романенко О.Р., Огородник С.Я., Зязюн М.С. Фінанси: Навч.метод. посібник для самот. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2009. – 108 с.
14. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підручник [Електронний ресурс] / Р. А. Слав'юк. – Режим доступа : http://pidruchniki.ws/15840720/finans/finans_pidpriyemstv_slavyuk_ra.
15. Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.
16. Фінанси підприємств: проблеми і перспективи: монографія : у 3 т. / Мво освіти і науки України, Київський нац. унт технологій та дизайну ; [М. Д. Білик, С. В. Захарін, Р. І. Заворотній та ін.] ; за ред. М. Д. Білик. –К. : ПанТот, 2012. – 336 с.
17. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств : навч. посібн. / О. С. Філімоненков. – 2-ге вид. ; переробл. і допов.– К. : МАУП, 2004. – 328 с.
18. Фінанси підприємств : навч. посібн. : курс лекцій / за ред. Г. Г. Кірейцева. – К. : ЦУЛ, 2009 – 412с.
19. Шморгун Н. П. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / Н. П. Шморгун, І. В. Головка. – К. : ЦНЛ, 2006. – 528 с.

Нормативно-правова

20. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2010, №5051, ст.. 572.
21. Податковий кодекс України від 23 грудня 2010 року №2856VI (зі змінами та доповненнями)
22. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України; Документ 2343-12, чинний, поточна редакція – Редакція від 04.06.2017, підстава 1983-19. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>

23. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti-bukhgalterskogo-obliku?app_id=24

Додаткова

24. Біла О.Г. Фінанси підприємств : навчальний посібник / О. Г. Біла. К. : Алерта, 2016. – 186 с.
25. Гаврилюк О. В. Тенденції антикризової модернізації інституціональної структури міжнародних фінансів / О. В. Гаврилюк // Фінанси України. – 2016. – № 2. – С. 7–27.
26. Грибіненко О. Економічний розвиток України в умовах покращення інвестиційного клімату / О. Грибіненко // Економічний простір. – 2017. – №117. – С. 7586.
27. Загорський В. С. Фінанси : навч. посіб. / В. С. Загорський, О. Д.Вовчак, І. Г.Благун, І. Р.Чуй. – 2ге вид., стер. – К. : Знання, 2008. – 247 с.
28. Затонацька Т. Світовий довід формування державної інвестиційної політики та механізмів її реалізації / Т. Затонацька // ВІСНИК Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2014. – №8(161). – С. 610.
29. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. /За ред. Козака Ю.Г., Логвінової Н.С., Сіваченка І.Ю. – К.: ЦУЛ, 2010. – 246 с.
30. Леоненко П. М. Теорія фінансів: навч. посібник / П. М. Леоненко, П. І. Юхименко, А. А. Ільєнко та ін. ; за заг. ред. О. Д. Василика. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 480 с.
31. Піддібна Л. Інвестиційноінноваційні імперативи сучасної структурної політики / І.Піддібна, М. Горобинська // Науковий журнал «Економіка розвитку» . – 2016. – № 4 (80).
32. Пирог О.В. Структурні зрушення в економічному розвитку національного господарства України: галузевий розріз / О.В. Пирог // «Молодий вчений». – 2017. – № 4 (44). – С. 729735.
33. Румянцев А. П. Міжнародні фінансові відносини: Навч. посібник. / Румянцев А.П., Голюк В.Я., Тонких О.Г. – К.: ЦУЛ, 2009. – 204 с
34. Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методика, практика : монографія / О. В. Сусіденко. – Київ : Центр учб. літ., 2015. – 128 с.
35. Фінанси підприємств: тести, задачі, методичні рекомендації: навч.посібник / [В. З. Потій, А. П. Куліш, С. В. Онищенко та ін.] ; за наук. ред. В. З. Потій; Мво освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. унт імені Вадима Гетьмана». – 2ге вид., переробл. і доповн. – К. : КНЕУ, 2013. – 238 с.
36. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / за заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень ; Нац. банк України, Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України". К. : Центр учб. літ., 2015. 488 с.

Електронні джерела

37. Офіційний сайт Міністерства фінансів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
38. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
39. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>
40. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.
41. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. – Режим доступу: // <http://www.kmu.gov.ua>
42. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
43. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р № 463-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon0.rada.gov.ua.

44. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib-gw.univ.kiev.ua>.
45. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
46. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
47. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
49. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки м. Києва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lucl.kiev.ua>.